پیشنهادهایی برای تدریس موفق درس قرآن

حسن رضا ترابی
آموزشگاه شهید سندروس، سجادشهر (بیرجند)

۱. با تلاوت روزانهٔ قـرآن کریم، برای دیگران و به‌ویژه برای خانوادهٔ خود، الگوی خوبی باشیم.
۲. اگـر معلـم قرآن هسـتیم، بیشـترین وقت کلاسمان را به تمرین جهت کسب مهارت خواندن قـرآن کریم، آن هم توسـط همـهٔ قرآن‌آموزان، اختصاص دهیم؛ زیرا بررسـی‌ها نشـان می‌دهد «خواندن قرآن» که مهم‌ترین عامل ایجاد و تقویت مهارت روخوانی و روان‌خوانی است، به طور کامل انجام نمی شـود و نسبت به سایر اجزاء کتاب، کم ترین زمان را به خود اختصاص داده است.
۳. میثاق‌نامـهٔ تلاوت روزانهٔ قـرآن کریم را، که قبلاً تهیه کرده‌ایم، همراه با شـاگردان امضا کنیم و در جلسـات بعدی از چگونگی و کیفیت اجرای آن جویا شـویم. مسلماً اگر دانش‌آموزان اصرار ما را در ایـن امر ببینند، خود را با نظر معلم تطبیق خواهند داد.
٤. از آیـات، احادیـث، اشـعار و جمـلات ادبی مناسـب برای ایجـاد انگیزه جهت داشـتن انس روزانه با قرآن استفاده کنیم.
۵. در برخی از آیاتی که خوانده می‌شـود، تدبّر کنیم.
٦. خود و دیگران را به حفظ آیات مشهور (مانند ربناهای قرآن) تشویق کنیم.
۷. فیلم، نوار یا لوح فشـرده تلاوت‌های منتخب

را در اختیار فراگیرندگان قرار دهیم.
۸. دانش‌آموزان را تشویق کنیم تا با دستگاه زمان‌سنج، سرعت تلاوت خود را در کلاس و در منزل افزایش دهند.
۹. بین دانش‌آموزان رقابت ایجاد کنیم تا یک آیه را با یک نفس بخوانند، با اوج بخوانند و زیباتر از دیگری قرائت کنند.
۱۰. برای داوری در رقابت‌های کلاسی، از قرآن‌آموزان استفاده کنیم.
۱۱. دفترچه‌ای برای خواندن روزانهٔ قرآن کریم تهیه کنیم تا دانش‌آموزان تلاوت روزانهٔ خود را در جداول ثبت کنند.
۱۲. دانش‌آموزان را تشویق کنیم تا در نمازخانهٔ مدرسه در بین نماز ظهر و عصر یک صفحه از قرآن بخوانند.
۱۳. از هر موقعیت مناسب، در طرح معارف و آموزه‌های اخلاقی، به آیات قرآن استناد کنیم.
۱۴. احساس دانش‌آموزان را دربارهٔ تلاوت روزانهٔ قرآن موضوع انشای کلاسی یا مسابقهٔ مدرسه‌ای قرار دهیم.
۱۵. در جلسات آموزش خانواده بر موضوع اهمیت انس روزانهٔ دانش‌آموزان با قرآن تأکید کنیم.
۱۶. با پرسش از معنای کلماتی که در فارسی و قرآن مشترک‌اند، دانش‌آموزان را به فهم لغات و ترجمهٔ آن‌ها و نیز یافتن هم‌خانوادهٔ آن لغات تشویق کنیم.
۱۷. داستان‌های کتاب را همراه با پخش قرائت آیات مربوط به آن‌ها برای دانش‌آموزان تعریف کنیم.
۱۸. حالات پیامبر اکرم (ص) و بزرگان دینی را دربارهٔ انس روزانه با قرآن برای دانش‌آموزان بیان کنیم.
۱۹. دربارهٔ اهمیت و فواید انس دائمی با قرآن کریم برای دانش‌آموزان داستان‌هایی تعریف کنیم.
۲۰. حکایت‌های شیرین، لطیفه‌ها و سرگرمی‌های مناسب را دربارهٔ قرآن کریم بیان کنیم.
۲۱. در قالب ویژه‌نامه، رهنمودهای لازم را به دانش‌آموزان و اولیای آنان ارائه دهیم و دانش‌آموزانی را که با قرآن انس روزانه دارند به دیگران معرفی کنیم.
۲۲. از قاریان مشهور شهر و منطقه برای تلاوت در مراسم آغازین صبحگاه و ظهرگاه دعوت کنیم.
۲۳. از دانش‌آموزان فعال قرآنی مدرسه و منتخبان مسابقات قرآنی تجلیل کنیم.
۲۴. آداب ظاهری و باطنی تلاوت قرآن را به‌تدریج به دانش‌آموزان آموزش دهیم.
۲۵. برخی از آثار و اسرار تلاوت قرآن را به زبان ساده برای دانش‌آموزان بیان کنیم.
۲۶. فضائل تلاوت برخی از سوره‌ها و آیات را به زبان ساده برای آنان شرح دهیم.
۲۷. عواقب و نتایج سبک شمردن قرآن را گوشزد کنیم.
۲۸. وظایف هر یک از مسلمانان را در خصوص انتظاراتی که قرآن از ما دارد برای دانش‌آموزان به زبان ساده بیان کنیم.
۲۹. با توجه به تفاوت‌های فردی، استعداد، علاقه و انگیزهٔ هر یک از دانش‌آموزان، تکالیف خاصی، تحت عنوان فعالیت‌های فردی یا گروهی را برای آنان تعیین کنیم (مانند حفظ قرائت، داستان‌گویی، انشا، شعر، روزنامهٔ دیواری و...)
۳۰. به فضاسازی قرآنی در مدرسه و کلاس‌ها (مانند دیوارنویسی، پارچه‌نویسی و...) بیشتر اهمیت بدهیم.
۳۱. مدرسه‌های قرآن و دارالقرآن‌های شهر را به دانش‌آموزان معرفی کنیم.
۳۲. دانش‌آموزان علاقه‌مند و بااستعداد را شناسایی و آنان را به ثبت‌نام و شرکت در کلاس‌های تخصصی مدرسهٔ قرآن و دارالقرآن‌های منطقه تشویق کنیم و موضوع را با خانوادهٔ آنان در میان بگذاریم.
۳۳. قرآن کم‌علامت را برای شاگردان پایه‌های سوم به بالا تهیه و آنان را به خواندن روزانهٔ آن تشویق کنیم.
۳۴. به جایگاه قرآن کریم در سایر دروس مانند علوم تجربی، ریاضی، جغرافی، تاریخ و... و در حوزه‌های علمی و تربیتی (تربیت قرآنی) توجه کنیم.
۳۵. با توجه به علاقه و توانایی خود، در موقعیت‌های مناسب بین موضوعات مختلف درسی و آیات قرآن کریم ارتباط برقرار کنیم. این کار ضمن ایجاد علاقهٔ بیشتر در دانش‌آموزان به قرآن کریم، آنان را در ایجاد رویکرد خلقت‌گرایانه در سایر دروس و در جهت تربیت قرآنی کمک خواهد کرد.

با پرسش از معنای کلماتی که در فارسی و قرآن مشترک‌اند، دانش‌آموزان را به فهم لغات و ترجمهٔ آن‌ها و نیز یافتن هم‌خانوادهٔ آن لغات تشویق کنیم

قرآن کم‌علامت را برای شاگردان پایه‌های سوم به بالا تهیه و آنان را به خواندن روزانهٔ آن تشویق کنیم